

18 Qershor, 2019

David Bohigian, ud. i Presidentit dhe Drejtor Ekzekutiv
Ryan Brennan, Zëvendës Kryetar, Zyra për Politika të Investimit
William Kennedy, Drejtor i Zyrës për Llogaridhënie
Korporata e Investimeve Jashtë Shtetit (OPIC)
Washington, D.C.

Tema: Shkeljet e Politikave të OPIC-ut lidhur me Termocentralin Kosova e Re

I nderuar Z. Bohigian, Z. Brennan, Z. Kennedy:

Ne dhe mbështetësit tanë në Shtetet e Bashkuara me anë të kësaj letre po kërkojmë nga ju që të refuzoni dhe të tërhiqeni nga mbështetja e e termocentralit me linjit “Kosova e Re (KRPP)” në Kosovë.

Kjo letër vjen pas letrës sonë të parë të dërguar me 14 mars, e cila nënvizoi (1) mënyrat se si projekti i propozuar i termocentralit të qymyrit shkeli ligjet e brendshme të Kosovës dhe obligimet e Kosovës sipas Traktatit të Komunitetit të Energjisë dhe (2) veprimet ligjore që KOSID-i ka sjellë për të sfiduar këto shkelje.

Në atë letër, ne vumë në dukje se OPIC-ut, sipas politikave të saj për mbështetje, i ndalohet çdo projekt që nuk përputhet me ligjet, rregulloret dhe standardet mjedisore dhe shoqërore të vendit nikoçir, duke përfshirë edhe ato që janë të bazuara në detyrimet ligjore ndërkombëtare, dhe termocentrali i qymyrit hyn në këto projekte.

Tash po ju shkruajmë për të nxjerrë në pah një numër çështjesh, sipas të cilave ky termocentral qymyri do të shkelte dhe politikat e OPIC-un dhe ato të Korporatës Financiare Ndërkombëtare të Zhvillimit të SHBA-së (DFC) dhe do të shkelte mandatin e Kongresit, siç përcaktohet në (1) Karta e OPIC-it; (3) *Deklarata e Politikave Mjedisore dhe Sociale* (ESPS), (4) *Standardet e Performancës së IFC-së* (PS), dhe (5) ligje të tjera të zbatueshme dhe korniza të politikave.

1. Mbështetja për termocentralin e qymyrit do të ishte në kundërshtim me politikat OPIC-ut dhe DFC-së që nuk e favorizojnë thëngjillin dhe inkurajojnë mbështetjen e energjisë së ripërtrishme.

1.1 Politika ekzistuese e OPIC-ut nuk favorizon mbështetjen për thëngjill. Deklarata e OPIC-ut mbi politikën mjedisore dhe sociale thotë se OPIC-u do t’u japë "përparësi të fortë" projekteve që kapin dhe sekuestrojnë 85% të emetimeve të gazërave me efekt serrë. (para 8.5).

Kapja e karbonit nuk konsiderohet si një opzion për këtë projekt. OPIC-u duhet të vlerësojë të gjitha shkeljet e politikave të paraqitura më poshtë me këtë supozim të fortë kundër financimit të projekteve me thëngjill.

1.2 Kongresi i ka kërkuar OPIC-ut dhe DFC-së t'i mbështesin me vepra dhe t'i japin përparësi burimeve të ripërtëritshme

Kongresi i ka kërkuar OPIC-që në mënyrë afirmative të japë "trajtim preferencial" dhe "të sigurojë më shumë fleksibilitet" për projektet e energjisë së pastër. (42 U.S.C. § 17334). Ligji BUILD (i Kongresit Amerikan) e shtrin këtë kërkesë në DFC. (Shfrytëzimi më i Mirë i Investimeve që çojnë në Ligjin për Zhvillim të 2018, H.R. 302-2, Kongresi 115. § 1470 (v) (2018) (Ligji BUILD)). Për sa kohë që ne e dimë, OPIC-u nuk ka kërkuar ose konsideruar alternativa të ripërtëritshme për këtë projekt, megjithëse Banka Botërore vendosi në mënyrë specifike të mos financojë termocentralin e qymyrit, përshkak të disponueshmërisë së alternativave të reja të ripërtëritshme që do të mund të zbatoheshin për këtë projekt. Financimi i një termocentrali të ri qymyri, pa vlerësimin fillestar të alternativave të ripërtëritshme, do të ishte në kundërshtim me preferencën e hapur të Kongresit Ameerkan për projektet e rinovueshme.

OPIC ka zbatuar preferencën e Kongresit për burimet e ripërtëritshme duke mos financuar një projekt thëngjilli në më shumë se një dekadë dhe mbështetja e saj për energjinë e rinovueshme arriti në 750 milionë dollarë në 2018. Financimi i KRPP do të ishte një hap fatkeq në avancimin e kësaj direktive.

2. Mbështetja për termocentralin e qymyrit do të ishte në kundërshtim me politikat OPIC dhe DFC që kërkojnë që projektet që ata mbështetin janë eficientë, ekonomikisht të qëndrueshme, zhvillimore dhe jo të subvencionuara në mënyrë të tepërt.

2.1 Alternativa me të lira dhe ekonomikisht më të volitshme janë në dipozicion për të përmbushur nevojat energjetike të Kosovës. Ligji BUILD kërkon që DFC të avancojë objektivat e saj zhvillimore duke "ofruar mbështetje në mënyrën më efikase për të përmbushur këto objektiva sipas rastit" (§1422(b)(1)(B)). Banka Botërore ka përmbyllur shqyrtimin e këtij propozimi duke përmendur obligime të ngjashme politike. Siç shpjegoi Presidenti i Bankës Botërore Kim, "sipas akteve tona nënligjore neve na kërkohet për të shkuar me opsionin me kosto më të ulët dhe burimet e ripërtëritshme tani janë nën koston e thëngjillit. Pra, pa dyshim, nuk do ta mbështesim KRPP-në."¹ Vlerësime të pavarura kane arritur konkludime të ngjashme.²

2.2 Termocentrali i qymyrit nuk është ekonomikisht i qëndrueshëm dhe do të impononte rreziqe substanciale makroekonomike dhe zhvillimore për vendin dhe qeverinë e Kosovës. Karta apo rregullat e OPIC-ut parashohin që mbështetja duhet të orientohet nga "ndikimet dhe

¹ <https://www.climatechangenews.com/2018/10/10/world-bank-dumps-support-last-coal-plant/>

² Kittner, N. et al. (2016). *Kuadër analitik për të vlerësuar opsionet e ardhshme të energjisë elektrike në Kosovë*, *Env. Res. Letra, në dispozicion at* https://rael.berkeley.edu/wp-content/uploads/2016/10/Kittner-Dimco-Azemi-Tairyan-Kammen-ERL_11_10_104013.pdf; Germanwatch, et al. (2018). *Fazat e energjive të rinovueshme drejt një të ardhmeje të begatë dhe të qëndrueshme në Kosovë: Sfidat dhe zgjidhjet e mundshme në dispozicion* <https://germanwatch.org/sites/germanwatch.org/files/2018-09/Study%20Phasing%20in%20Renewables.pdf>

përfitimet ekonomike e zhvillimore” të projektit të propozuar. (116 U.S.C. § 231(1)). Në mënyrë të ngjashme, ligji kongresional BUILD e merr parasysh "qëndrueshmërinë e borxhit" të projektit që mbeshtet. (§1411(6), §1412(b)). Për të përcaktuar nëse do të mbështesin një projekt të propozuar, OPIC dhe DFC duhet të marrin parasysh efektet më të gjëra makroekonomike, jo vetëm qëndrueshmërinë financiare të projektit.

Termocentrali i ri i qymyrit do të ishte një humbje spektakulare e burimeve të pakta dhe një marrëveshje e tmerrshme për taksapaguesit, qeverinë dhe popullin e Kosovës. Së pari, projekti do të krijojë një barrë të madhe financiare për Qeverinë. E ashtuquajtura "Marrëveshje për Blerjen e Energjisë" ("MBE") në të vërtetë nuk përcakton një kosto maksimale për këtë projekt ose normat e interesit që do të ngarkohen, por ContourGlobal pret që projekti të kushtojë 1.3 miliardë euro, 70% e kostos do të financohet me borxhe dhe 30% me kapital. Sipas Marrëveshjes për Blerjen e Energjisë, qeveria duhet të paguajë të gjitha kostot fikse, duke përfshirë prodhimin e aksioneve dhe pagesën e borxhit (së bashku me kostot operative dhe shërbimet ndihmëse për të balancuar rrjetin).³ Prandaj, qeveria është duke marrë përgjegjësi për një minimum prej 910 milion euro në detyrimet e borxhit plus një kthim mbi kapitalin prej 18.5% në vit për 400 milionë euro. Qeveria gjithashtu do të thithë kosto shtesë operative, duke përfshirë kostot e (1) ujit për furnizimin e termocentralit, (2) përvetësimin e tokës për minierën e re, dhe (3) minierat dhe prodhimin e thëngjillit për përdorim në termocentral.

Kjo është një barrë e madhe për tu përballuar për një vend me një GDP prej 7.25 miliardë dollarë, dhe do të përjashtonte investime dhe shpenzime të tjera publike. Nëse gjërat shkojnë keq, këto detyrime do të kërcënonin qëndrueshmërinë e borxhit dhe stabilitetin makroekonomik të vendit. Kosova tashmë vuan nga aftësia paguese e varfër dhe merr hua nga IDA për kushtet e përziera të kreditit, sepse nuk ka qasje në tregjet e kreditit privat.⁴

Së dyti, edhe me qeverinë që thithë aq shumë kosto dhe rrezik, rryma e prodhuar nga termocentrali i ri i qymyrit do të vazhdojë të jetë e shtrenjtë, me një kosto të "konsumit" prej 80 euro për megavat orë (MWh).⁵ Meqënëse termocentrali i ri do të ishte një shtim disproporcional i një sistemi relativisht të vogël të energjisë elektrike, kjo do të rris çmimin e përgjithshëm të energjisë elektrike në Kosovë me të paktën 33.8% dhe deri në 50 %.

Familjet në Kosovë tashmë paguajnë një përqindje shumë të lartë nga të ardhurat të tyre për shërbimet e energjisë; kjo do të sillte një barrë shtesë në financat e ekonomive familjare, veçanërisht për ato familje me të ardhura të ulëta dhe shumë të ulëta.⁶ Një rritje më e vogël e çmimeve të energjisë rezultoi me protesta masive në vitet 2013 dhe 2017.⁷ Rritjet e çmimeve nga termocentrali i qymyrit lehtësisht mund të shkaktojnë protesta dhe trazira të reja.

³ Azemi, V. et al. (2018). *Termocentrali i ri i Kosovës - një anomali e shtrenjtë dhe e vjetëruar në një botë dekarbonizimi*, dispozicion <https://bankwatch.org/wp-content/uploads/2018/05/Bankwatch-issue-paper-Kosovo-e-re.pdf>.

<http://ida.worldbank.org/about/borrowing-countries>

⁵ Ky çmim "i synuar" është në mënyrë eksplicite i kërkueshëm, duke rritur koston e taksapagueseve.

⁶ *Id.*

⁷ Eraldin Fazliu, Protesta kundër rritjes së çmimeve të energjisë elektrike në Kosovë 2.0 (20 Dhjetor. 2017) <https://kosovotwopointzero.com/en/proteshohet-kunder-rritjes-se-cmimit-te-energji-se-elektrike/>.

Së treti, termocentrali i ri i qymrit do të konkurrojë gjithashtu drejtpërdrejt me Kosovën B, të sapo rinovuar, për të siguruar rrymën bazë. Për shkak se nuk ka kërkesa të mjaftueshme për të shfrytëzuar plotësisht të dy termocentralet, njëra apo tjetra do të operojnë me një ritëm të mjaft të reduktuar dhe me përdorim të padobishëm komercial. Kështu, nëse termocentrali i ri operon me kapacitetin e saj të dizajnit, Kosova B do të jetë përgjithësisht e papunë dhe shumica e vlerës së saj do të bllokohet. Ky është një rrezik i rëndësishëm financiar për Qeverinë, e cila është përgjegjëse për kompensimin e shpenzimeve të renovimit (që i ka bërë vetë). Nga ana tjetër, nëse Kosova B nuk përdoret, qëndrueshmëria ekonomike e termocentralit të ri do të degradohet më tej.⁸

2.3 Marrëveshja për Blerjen e Energjisë imponon rreziqe shtesë ekonomike për Qeverinë dhe popullin e Kosovës duke kërkuar nga Qeveria që të marrë të gjitha rreziqet e projektit. Marrëveshja është aq e njëanshme në favor të ContourGlobal sa që Sekretariati i Komunitetit Evropian të Energjisë ka gjetur se si e tillë i ndan rreziqet e projektit plotësisht "në favor të ContourGlobal".

E mbron ContourGlobal-in nga rreziqet që lidhen me operimin e centralit, duke përfshirë:

Rreziqet komerciale të tilla si rreziku i prodhimit (përfshirë investimet dhe kostot variabile), rreziku i tregut (rreziku i kërkesës së përdoruesve të fundit dhe luhatjet e çmimeve), rreziku operacional (rreziku i çekuilibrit dhe i orareve), rreziqet rregullatore dhe tatimore tarifave dhe taksat e tjera, duke përfshirë kostot e ardhshme të karbonit), rrezikun e kredisë (rreziku i margjinës dhe marginalizimi), etj.⁹

Më 10 maj, partnerët e shoqërisë civile deponuan një ankesë formale në Komunitetin e Energjisë duke pretenduar se dispozitat e kontratës nuk përputhen me kërkesat e ndihmës shtetërore të Komunitetit të Energjisë. Kjo ankesë është në pritje.

Në përputhje me mandatin e OPIC-it për të marrë në konsideratë "ndikimin dhe përfitimet ekonomike dhe zhvillimore" të projektit të propozuar (§ 231 (1)) dhe Direktivës së Ligjit BUILD për të konsideruar "qëndrueshmërinë e borxhit" të vendit pritës dhe "qëndrueshmërinë ekonomike" të projektit të propozuar (§1411 (6), §1412 (b)), OPIC / DFC nuk duhet të përballet me një transferim të pabalancuar të rreziqeve ndaj qeverisë për një projekt të tillë të madh në një konflikt të brishtë që tashmë është duke luftuar për të mbrojtur kredinë.¹⁰

2.4 Marrëveshja për Blerjen e Energjisë dëmton obligimin në Ligjin BUILD në bazë të cilit DFC uhet t'u shmanget subvencioneve qeveritare që shtrembërojnë tregun. Në letrën tonë të mëparshme, ne vumë në dukje se qeveria ka subvencionuar në mënyrë kaq bujare këtë projekt që është në kundërshtim me detyrimin ligjor të Kosovës për të mbajtur tregjet konkurruese të

⁸ Buckheit, B. (2012). Rivleresimi i kostos së fundit të energjisë elektrike në Kosove <https://www.sierraclub.org/sites/www.sierraclub.org/files/uploads/wysiwig/Reevaluating%20Kosovo%27s%20Least%20Cost%20Electricity%20Option.pdf>

⁹ Komuniteti Evropian i Energjisë (2018). Korniza kontraktuale që ka të bëjë me projektin Kosova e Re - shqetësimet paraprake të Sekretariatit <https://energy-community.org/news/Energy-Community-News/2018/06/14.html>.

¹⁰ <http://pubdocs.worldbank.org/en/892921532529834051/FCSLIST-FY19-Final.pdf>

energjisë në kuadrin e Traktatit të Komunitetit të Energjisë. Rrjedhimisht, është në kundërshtim me kërkesat e OPIC sipas të cilave projektet janë në përputhje me ligjet e vendit pritës.

Këtu theksojmë se këto subvencione po ashtu shkelin direktivën e Kongresit në Ligjin BUILD, sipas të cilit DFC duhet të sigurojë që mbështetja e saj të jetë në përputhje me "praktikat dhe standardet më të mira të njohura ndërkombëtarisht në lidhje me shmangien e subvencioneve qeveritare që shtrembërojnë tregun ..." (§1452 (b)) (2)).

Praktikat dhe standardet më të mira të njohura ndërkombëtarisht duhet të përfshijnë këtu kërkesat e konkurrencës të Traktatit të Komunitetit të Energjisë, pasi që Kosova është ligjërish e detyruar t'i zbatojë këto kërkesa. Sekretariati i Traktatit ka paraparë që projektet e transferuara nga Marrëveshja për Blerjen e Energjisë kanë rrezikuar qeverinë në një mënyrë që (1) "nuk mund të arrihet në rrethanat e tregut" dhe (2) siguron që ContourGlobal "gëzon një fitim të garantuar dhe pa rrezik".¹¹ Sipas çdo përkufizimi, kjo nënkupton "subvencione qeveritare që shtrembërojnë tregun". Përderisa kjo Marrëveshje për Blerjen e Energjisë është në fuqi, OPIC/DFC nuk mund ta mbështesë termocentralin e ri të qymyrit për shkak të ndalesave që përshkruhen në direktivën e Kongresit për të shmangur subvencione të tilla.

3. Termocentrali i qymyrit, KRPP, nuk është zhvilluar në përputhje me kërkesat mjedisore dhe sociale të ESPS dhe Standardeve të Performancës së IFC.

3.1 KRPP-ja është shumë kontestuese në komunitetet e prekura dhe nuk ka marrë "mbështetje të gjerë të komunitetit." Për projektet që kanë ndikime të mundshme negative tek personat e prekur nga projekti, OPIC duhet të konfirmojë para se të miratohet projekti se: (1) parashtruesi i kërkesës ka angazhuar grupet dhe komunitetet e prekura siç kërkohet sipas Standardit të Performancës 1 dhe (2) ekziston Përkrahja e Komunitetit të gjerë për Projektin. (Pjesa 5.7, 5.17). OPIC-i përkufizon "mbështetjen e gjerë nga komuniteti" si: "Shprehja kolektive nga njerëzit e prekur nga projekti, nëpërmjet individëve ose përfaqësuesve të tyre të njohur, në mbështetje të një projekti. Mbështetja e gjerë e komunitetit mund të ekzistojë edhe nëse disa individë ose grupe kundërshtojnë një projekt. "Siç kemi shpjeguar në letrën tonë të 14 marsit, komunitetet lokale dhe grupet e prekura nuk janë konsultuar siç duhet në përputhje me ligjin e Kosovës, pasi që Raporti i EIA nuk vënë në dispozicion ose" nuk i është nënshtruar debatit publik" në komunitetet e afektuara. Madje as konsumatorëve nuk iu është ofruar informacioni i duhur mbi impaktet potenciale të normës së termocentralit së propozuar.

Sidoqoftë, është e qartë se projekti nuk gëzon "mbështetje të gjerë të komunitetit".

3.2 Termocentrali i ri i qymyrit nuk mund të plotësojë vlerësimin e alternativave, hierarkinë e zbutjes dhe kërkesat për zbutjen e gazrave me efekt serrë të ESPS dhe Standardeve të Performancës, PS. OPIC's ESPS and the PSs përfshinë një sërë dispozitash që garantojnë se projektet e mbështetura janë konceptuar, dizajnuar dhe ekzekutuar në mënyrë që të

¹¹ Komuniteti Evropian i Energjisë (2018). *Korniza kontraktuale që ka të bëjë me projektin Kosova e Re - shqetësimet paraprake të Sekretariatit* <https://energy-community.org/news/Energy-Community-News/2018/06/14.html>.

shmangen ose minimizohen efektet negative mjedisore dhe sociale sa më shumë që të jetë e mundur.

Së pari, parimi organizativ i ESPS dhe PS është se projektet duhet të shmangin ndikimet negative në shëndetin e njeriut dhe mjedisin dhe vetëm kur shmangia nuk është e mundur, minimizohet ose kompensohet për ndikimet dhe rreziqet. (ESPS, paragrafi 3.10, PS 1, PS 3, para 4). Standardet e Performancës e zbatojnë këtë "hierarki lehtësuese" në një gamë të gjerë ndikimesh të mundshme, duke përfshirë ndotjen,¹² mbeturinat e rrezikshme,¹³ shëndeti dhe siguria e komunitetit,¹⁴ dhe konsumimi i ujit.¹⁵ Përveç kësaj, PS-të imponojnë një detyrim më të madh për të shmangur ndikimet në zonat e degraduara dhe pëllgjet atmosferike.¹⁶

Së dyti, efikasiteti i burimeve dhe kërkesat e gazërave me efekt serrë PS 3 janë gjithashtu të dizajnuara për të shmangur ndikimet negative. Duke pranuar se ndikimet në rrjedhën e sipërme dhe të poshtme mund të shmangen duke reduktuar prodhimin e energjisë dhe burimeve, PS 3 kërkon që sponsorët e projektit të zbatojnë "masa teknike dhe financiare të realizueshme dhe me kosto efektive për të përmirësuar efikasitetin në konsumimin e energjisë, ujit, si dhe burime të tjera dhe inpute materiale ..." (PS 3, para. 6). Në mënyrë të ngjashme, PS 3 gjithashtu kërkon që sponsorët të zbatojnë "opsione teknikisht dhe financiarisht të mundshme dhe me kosto efektive" për të reduktuar emetimet e lidhura me projektin e GHG, duke përfshirë "miratimin e burimeve të rinovueshme ose burime të energjisë me karbon të ulët ..." (PS 3, para. 7).

Banka Botërore, që ka përkrahur termocentralin e qymyrit për pothuajse një dekadë e ka ndryshuar kursin dhe vendosi që alternativat e energjisë së ripërtitshme janë të dispozicion dhe do të ishin më të lira se termocentrali i propozuar.¹⁷ Këto alternativa të ripërtitshme do t'i shmagnin të gjitha ndikimet e dëmshme mjedisore dhe sociale të termoentralit të qymyrit, përfshirë: (1) ndikimet në cilësinë e ajrit dhe në shëndetin publik për funksionimin e një termocentrali të linjtit në hapësirën ajrore tashmë shumë të ndotur të Prishtinës; (2) ndikimet thelbësore mjedisore dhe sociale të minierës së linjtit të hapur që do të ushqejnë bimë, përfshirë rivendosjen e detyruar të mijëra fshatarëve; (3) emetimi i konsiderueshëm i gazrave me efektë serrë të termoentralit 500MW të linjtit; (4) ndikim të theksuar negativ në cilësinë e ujit dhe

¹² Sponsorët e projektit duhet të "shmangin lirimin e ndotësve ose, kur shmangia nuk është e realizueshme, të minimizojnë dhe / ose kontrollojnë intensitetin dhe rrjedhën masive të lirimit të tyre. Kjo vlen për lirimin e ndotësve në ajër, ujë dhe tokë për shkak të rrethanave rutinë, jo-rutinë dhe aksidentale me potencialin për ndikime lokale, rajonale dhe ndërkufitare ". (PS 3, para. 10).

¹³ Sponsorët e projektit duhet të "shmangin prodhimin e materialeve të rrezikshme dhe jo të rrezikshme" përveç nëse gjenerimi i mbetjeve nuk mund të shmanget. (PS 3, para. 12)

¹⁴ Sponsorët e projektit duhet të identifikojnë rreziqet dhe ndikimet në shëndetin dhe sigurinë e komuniteteve nikoçire dhe "të propozojnë masa zbutëse që janë në përpjesëtim me natyrën dhe madhësinë e tyre. Këto masa do të favorizojnë shmangjen e rreziqeve dhe ndikimeve mbi minimizimin ". (PS 4, para 5).

¹⁵ Kur projekti është konsumues potencial i rëndësishëm i ujit, PS 3 kërkon që sponsorët e projektit të zbatojnë kërkesat e efikasitetit të resurseve dhe të "miratojnë masa që shmangin ose reduktojnë përdorimin e ujit në mënyrë që konsumi i ujit të projektit të mos ketë ndikime të konsiderueshme negative mbi të tjerët." (PS 3, para. 9).

¹⁶ Kur projekti mund të jetë një burim i rëndësishëm i emetimeve në një zonë tashmë të degraduar, PS 3 kërkon që sponsorët të "marrin në konsideratë strategji shtesë dhe të marrin masa që shmangin ose reduktojnë efektet negative". (PS 3, para. 11).

¹⁷ <https://www.climatechangenews.com/2018/10/10/world-bank-dumps-support-last-coal-plant/>

furnizimin e shkaktuar nga termocentrali; dhe (5) prodhimin e sasive të mëdha të hirit toksik dhe mbeturinave minerare.

Atëherë, pyetja kryesore për OPIC-un në procesin e analizës mjedisore është nëse Banka Botërore paska pas të drejtë kur thotë se ekzistojnë alternativa të realizueshme për energji të ripërtëritshme përveç termocentralit të qymyrit. Nëse po, atëherë të gjitha këto ndikime mund të shmangen duke futur këto alternativa, dhe detyrimi për të shmangur ndikimet në hierarkinë zbutëse përjashtojnë mbështetjen e termocentralit të qymyrit. Në anën tjetër, mbështetja e OPIC-ut për burime të energjisë prej qymyrit mundet të arrihet vetëm me detyrimin për t'iu shmangur këtyre ndikimeve si: (1) Nëse Banka Botërore ka gabuar kur ka thënë se kjo alternativë është e realizueshme; dhe (2) opsione të tjera në dispozicion për shmangien e ndikimeve (siç janë reduktimi i humbjeve tepër të larta të transmetimit dhe të shpërndarjes në Kosovë, ose përmirësimi i efikasitetit të përdorimit përfundimtar) gjithashtu përcaktohen të jenë të papërshtatshme.

3.3 KRPP-ja nuk mund të përmbush statutin e OPIC për ndalimin e mbështetjes së projekteve me ndikim të paarsyeshëm. OPIC-ut i ndalohet me statut të mbështesë propozime që shkaktojnë rrezik "të paarsyeshëm ose të madh" për mjedisin, shëndetin ose sigurinë. (§ 231 (n)). Fakti që këto efekte mund të evitohen lehtë gjithashtu do të thotë se ato janë "të paarsyeshme" sipas nenit 231 (n).

3.4 OPIC nuk mund të votojë për të mbështetur KRPP pa një vlerësim mjedisor. Siç dihet OPIC-u, ka detyrim statutor për të vlerësuar ndikimin mjedisor të çdo projekti që ndërmerr:

“Me statut, OPIC-u duhet të paraqes një shkallë të [Vlerësimit Mjedisor] për çdo projekt qoftë për sigurim ose financim për të vlerësuar nëse do ta mbështes apo jo... ***OPIC nuk mund të ofroj zotim final në një projekt*** (i.e., të lëshojë një kontratë sigurimi, të japë kredi ose të miratojë një transaksion të Kategorisë A nga një ndërmjetës financiar) ***para se të përfundojë vlerësimi mjedisor dhe të përcaktohet nga OPIC-u se a janë të pranueshme ndikimet mjedisore, shëndetësore dhe të sigurisë të projektit.***”¹⁸

Prandaj, Bordit Drejtues të OPIC-ut i ndalohet me statut të votojë për çdo veprim në projekt, përveç nëse është së paku 60 ditë para datës së votimit:

- (1) Aplikanti ka përfunduar dhe ka vënë në dispozicion para Bordit të Drejtorëve vlerësimin e ndikimit në mjedis ose auditimin fillestar mjedisor, analizimin e ndikimeve mjedisore të veprimeve dhe alternativave të propozuara; dhe

¹⁸ OPIC Doracak për Mjedisin at 10 (2004), *dispozicion* https://www.opic.gov/sites/default/files/docs/notices/2004_Environmental_Handbook.pdf; see also 22 U.S.C. § 2199(g) (mandati për të vlerësuar ndikimin mjedisor të "çdo investimi që Kompania ofron, risiguron, garanton ose financon nën atë titull në lidhje me një projekt në vend").

- (2) Një vlerësim ose auditim i tillë i është vu në dispozicion publikut të Shteteve të Bashkuara, grupeve e afektuara në vendin nikoçir, dhe organizatave joqeveritare në vendin nikoçir. 22 U.S.C. § 2191a(b).¹⁹

Asnjë nga këto parakushte nuk u përmbushën. Sipas njohurisë së KOSID-it, Komitetit të OPIC-ut nuk u është dorëzuar asnjë Vlerësim i Ndikimit Mjedisor dhe asgjë nuk është vënë në dispozicion të publikut, palëve të prekura në Kosovë apo organizatave joqeveritare kosovare. Bordi OPIC nuk mund të votojë për mbështetje për projektin derisa këto supozime ligjore të jenë përmbushur.

4. OPIC-u nuk mund të mbështesë termocentralin e qymyrit nëse minierat e linjtit që furnizojnë termocentralin nuk janë në përputhje me politikat mjedisore dhe sociale të OPIC-ut

4.1 Për shkak se miniera e linjtit është mbrenda "zonës së ndikimit" të KRPP, OPIC duhet t'i zbatojë politikat e saj në minierë dhe nuk mund të konsiderojë mbështetjen e termocentralit deri sa të vlerësohen plotësisht ndikimet e minierës. Të dyja ESPS dhe Standardet e Performancës së IFC janë të kujdesshëm për të siguruar që efektet mbrenda "zonës së ndikimit" të projektit janë adresuar, edhe nëse ato nuk janë të shkaktuara direkt ose tërësisht nga aktiviteti i financiar. (ESPS, Shtojca D; PS 1, para. 8). Meqenëse miniera e linjtit Sibovc, një minierë e madhe e shiritit që do të ndërtohej për të ushqyer termocentralin e ri të qymyrit, është mbuluar nga përkufizimet e OPIC dhe IFC të "zonës së ndikimit", ndikimet e saj duhet të vlerësohen dhe adresohen.²⁰

Së pari, si OPIC dhe IFC përcaktojnë "zonën e ndikimit" për të përfshirë "objektet shoqëruese" që nuk janë financiar si pjesë e projektit, por që kanë një ndërvarësi të ngushtë me objektin e financiar.²¹ Përshkak se, miniera nuk do të ishte ekonomikisht e zbatueshme pa kërkesën për linjit nga termocentrali i ri, dhe po i njëjti do të furnizohet me linjit nga miniera e re, miniera duhet të konsiderohet si objekt shoqërues.

Së dyti, OPIC dhe IFC gjithashtu përcaktojnë "zonën e ndikimit" për të përfshirë zonat dhe komunitetet që ndikohen nga impaktet kumulative të shkaktuara nga projekti së bashku me

¹⁹ I njëjti shqetësim ekziston në nenin 1451 (e) të LIGJIT BUILD, i cili ndalon Bordin e DFC për të votuar në favor të ndonjë projekti i cili ka "ndikime të rëndësishme negative mjedisore dhe sociale që janë të ndjeshme, të ndryshme, apo të paparë" përveç nëse ka ekzistuar njoftimi për ndikimin e mundshëm. Ligji BUILD kërkon që: (1) njoftimi të bëhet së paku 60 ditë para datës së votimit të Bordit dhe të marrë formën e një vlerësimi të ndikimit mjedisor dhe social ose një auditimi fillestar; (2) njoftimi vihet në dispozicion të grupeve të interesuara publike dhe lokale të Shteteve të Bashkuara dhe organizatave joqeveritare (OJQ) në vendin pritës; dhe (3) IDFC përfshin dispozitat në çdo kontratë projekti për të siguruar zbutjen e ndikimeve të tilla të dëmshme mjedisore ose sociale. *Id.*

²⁰ OPIC-u dhe IFC kanë përkufizime të ndryshme sa i përket "zonës së ndikimit" Por meqenëse ESPS plotësisht inkorporon Standardet e Performancës, miniera shoqëruese duhet të përmbush vetën një nga këtë përkufizime për të aktivizuar të gjitha kërkesat në të dyja kornizat politike. Në të vërtetë, ajo i plotëson të dy përkufizimet.

²¹ OPIC përkufizon objektet shoqëruese si: objekte që nuk financohen si pjesë e projekti ... dhe qëndrueshmëria dhe ekzistenca e të cilave varet ekskluzivisht nga projekti dhe mallrat dhe shërbimet e të cilit janë thelbësore për funksionimin e suksesshëm të projektit ". Në mënyrë të ngjashme, Standardet e Performancës i definojnë ato si "objekte që nuk financohen si pjesë e projektit dhe që nuk do të ishin ndërtuar apo zgjeruar nëse projekti nuk ekziston dhe pa të cilin projekti nuk do të ishte i zbatueshëm.

ndikimet nga "zhvillimet ekzistuese, të planifikuara ose të përcaktuara qartë në kohën kur procesi i identifikimit të rreziqeve dhe impakteve është kryer ". Meqenëse miniera është" e planifikuar "dhe" e përcaktuar në mënyrë të arsyeshme ", OPIC duhet të marrë parasysh ndikimet e kombinuara të KRPP-së dhe minierës.

Së treti, OPIC parasheh një përkufizim shtesë të "zonës së ndikimit" që përfshinë minierën e propozuar të linjtit. Sipas ESPPS-së "Çdo zgjerimi i zinxhirit të furnizimit të materialeve ose zhvillim burimor që ndërlidhet me suksesin e projektit duhet të përfshihet mbrenda "Zonës së Ndikimit të Projektit." Miniera e propozuar në mënyrë të qartë plotëson këtë përkufizim.

Për shkak se miniera që do të ushqejë termocentralin e ri është mbrenda zonës së saj të ndikimit, ajo duhet të trajtohet si pjesë e projektit për qëllime të zbatimit të politikave të OPIC. Kështu, vlerësimet mjedisore dhe sociale duhet të përfshijnë ndikimet ndaj njerëzve dhe ekosistemeve të prekura nga miniera. (ESPS, paras 2.0, 2.4, 2.5, 2.9). Sponsorin duhet të angazhohet në konsultime kuptimplote me popullsinë lokale të prekur nga miniera dhe duhet të arrijë "mbështetjen e gjerë të komunitetit" (ESPS, 3.3, 3.8, 5.7). Miniera duhet të plotësojë kërkesat për shmangien, zbutjen dhe kërkesat tjera të ESPS dhe PS dhe krijimin e ESMS për menaxhimin e rrezikut dhe ndikimit (2.9, 3.7)

Edhe pse ndikimet mjedisore dhe sociale të minierës së hapur janë substanciale,²² miniera nuk i ka përmbushur asnjë prej këtyre standardeve. Së pari, një vlerësim adekuat, gjithëpërfshirës dhe i azhurnuar i ndikimeve të mundshme nuk është bërë i disponueshëm për publikun. Së dyti, alternativat nuk janë vlerësuar ose përshkruar, dhe përpjekjet për të shmangur dhe zbutur nuk janë artikuluar. Siç është cekur më lart në § 3.2, ndërtimi i minierës dhe i të gjitha ndikimeve të saj mund të shmangen duke zbatuar alternativat e energjisë së ripërtitshme që Banka Botërore i ka përcaktuar të realizueshme. Së treti, në mungesë të një vlerësimi gjithëpërfshirës, konsultimet nuk kanë qenë të mundura por as nuk janë tentuar të bëhen. Komunitetet në fjalë mbeten fuqimisht kundër minierës: asgjë nuk është arritur që të afrohet me "mbështetjen e madhe të komunitetit". Së fundi, pajtueshmëria me kërkesat e tjera materiale dhe procedurale të Standardeve të Performancës dhe ESMS nuk janë përcaktuar dhe nuk ka asnjë plan për të menaxhuar rreziqet. Miniera nuk ka marrë as edhe një Pëlqim Mjedisor nga Qeveria, siç kërkohet me Ligjin mbi Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis.²³

4.2 Termocentrali i ri nuk ka të drejtë të përfitojë mbështetjen e OPIC, sepse projekti dhe miniera e linjtit do të zhvendosin pa dashje më shumë se 5000 njerëz. OPIC-u ndalon kategorikisht mbështetjen e projekteve që parashohin zhvendosjen e mbi 5000 personave. (ESPS, Shtojca B). Siç është përshkruar më lartë, këtu përfshinë të zhvendosurit padashje përshkak të ndikimit të shkaktuar nga miniera e linjtit, ose nga ndikimi i kombinuar i termocentralit dhe minierës. Sipas procedurave, njerëzit nuk duhet të zhvendosen fizikisht nga vendi përshkak të projektit, këtu bënë pjesë edhe edhe zhvendosja ekonomike. (PS 5, paras. 19-29).

²² Analizat Mjedisorë e Kosovës, Bankës Botërore, Janar 2013, P.55, <http://documents.worldbank.org/curated/en/282361468047686579/pdf/750290ESW0P1310LIC00Kosovo0CEA0Rprt.pdf>

²³ Ligji i Kosovës No. 03/L-214 Arts. 7.1, 7.5.

Hulumtimi i kryer nga Dr. Theodore E. Downing, ka gjetur se mbi 7,000 njerëz do të zhvendosen pa dashje nga komunitetet në Obiliq për t'i hapur rrugën projektit të termocentralit të ri dhe minierës së hapur të linjtit.²⁴

4.3 Zhvendosja e pavullnetshme e shkaktuar nga termocentrali i ri dhe minierat shkelin politikat e OPIC-ut dhe IFC-së. Standardi i Performancës 5 përfshin një numër dispozitash që synojnë të sigurojnë që zhvendosja e pavullnetshme të shmanget kudo që të jetë e mundur; se aty ku zhvendosja është e pashmangshme ndikimet e pafavorshme sociale dhe ekonomike nga marrja e tokës ose kufizimet shmangen; dhe se mjetet e jetesës dhe standardet e jetesës në mesin e personave të zhvendosur përmirësohen. (PS 5, Objektivat). Për të arritur këto objektiva, klienti duhet të zhvillojë planet e veprimit të risistemimit ose planet e restaurimit të jetesës që zhvillohen me pjesëmarrjen e komuniteteve të prekura. Termocentrali i ri i qymyrit nuk do të plotësonte asnjë nga këto kritere.

Detyrimi i përgjithshëm i PS 5 dhe hierarkia e zbutjes PS 1 është "të marrin në konsideratë dizajnet e mundshme alternative të projektit për të shmangur ose minimizuar lëvizjet fizike dhe / ose ekonomike" (PS5, paragrafi 8). Kjo kërkesë është përmbushur më së miri nga alternativat e ripërtëritshme dhe të ruajtjes që Banka Botërore ka përfunduar tashmë, gjë që do të mohonte nevojën për minierën. (PS 5, para 10, 19, 25).

Në vitin 2014, KOSID ka autorizuar një studim të plotë të ri-sistemimit të propozuar dhe deri në çfarë mase ishte në përputhje me standardet e performancës dhe standardet e tjera ndërkombëtare të zhvendosjes së pavullnetshme.²⁵ Ky shqyrtim përmendi një numër mënyrash në të cilat zhvendosja e propozuar nuk përmbushte kërkesat e IFC-së, duke përfshirë: (1) dështimin për të përgatitur një plan gjithëpërfshirës të zhvendosjes; (2) mbivlerësimin e kapaciteteve institucionale të Qeverisë; (3) dështimi për të siguruar që zhvendosja e pavullnetshme të ndërmerret si një projekt zhvillimi, me rivendosjen e jetesës, ndarjen e përfitimeve dhe konsultimin dhe pjesëmarrjen kuptimplote; dhe (4) një nënvlerësim serioz i kostove. Vlerësimi arriti në përfundimin se kuadri i propozuar i politikës së zhvendosjes "është pak më shumë se një plan i kompenzimit të parave të gatshme të fshehura në mënyrë të dobët që ndjek më afër modelet e dështuara të ish-ndërmarrjes shtetërore të minierave." Paralajmëroi se qasja e propozuar do të rriste "rreziqet financiare, mjedisore, sociale dhe shëndetësore për kosovarët, qeverinë e tyre, investitorët dhe, para së gjithash, për ata që kërcënohen me zhvendosje të detyruar."²⁶

Që atëherë, këto mangësi nuk janë korrigjuar. Mjetet e jetesës së atyre që janë zhvendosur nuk janë siguruar deri tani. Planet për zhvillim të minierave mbeten të papërcaktuara dhe nuk ka

²⁴ Downing, T. (2014). A ka propozuar projekti energjetik i Kosovës zhvendosjen me forcë të popullatës së Kosovës në përputhje me standardet ndërkombëtare të zhvendosjes së detyruar? Në dispozicion: https://kosid.org/file/repository/Does_the_Kosovo_Poëer_Project_s_Proposed_Forced_Displacement_of_Kosovars_Comply_with_International_Involuntary_Resettlement_Standards.pdf

²⁵ Downing, T. (2014). A ka propozuar projekti energjetik i Kosovës zhvendosjen me forcë të popullatës së Kosovës në përputhje me standardet ndërkombëtare të zhvendosjes së detyruar? Në dispozicion: https://kosid.org/file/repository/Does_the_Kosovo_Poëer_Project_s_Proposed_Forced_Displacement_of_Kosovars_Comply_with_International_Involuntary_Resettlement_Standards.pdf

²⁶ *Id.*, at 3.

konsultime me komunitetet e prekura. Komunitetet e prekura po planifikojnë të padisin qeverinë për dëmshpërblim.

5. ContourGlobal nuk ka të drejtë të mbështetet nga OPIC/DFC.

5.1 OPIC-ut i ndalohet kategorikisht të mbështesë ContourGlobal plc dhe filialet e saj sepse nuk janë kompani amerikane por janë të blera nga kompani të huaja, (kryesisht për t'ju ikur taksave në SHBA). Në një përpjekje për të frenuar trendin e korporatave që regjistroheshin jashtë vendit duke u 'blerë' nga kompani të huaja (për t'ju ikur taksave) në fillim të viteve 2000, Kongresi e ndaloi bashkëpunimin apo kontraktimin me Departamentin e Sigurisë Kombëtare sipas Ligjit për Siguri Kombëtare të vitit 2002.²⁷ Që atëherë, ndalimi i kontraktimit të kompanive kombëtare të blera nga korporata të huaja është shtrirë në agjenci të tjera federale²⁸ dhe ka zbatim mbarëqeveritar.²⁹ Në të vërtetë, në shqyrtimet vjetore dhe rezolutat e vazhdueshme, Kongresi Amerikan ka imponuar "ndalesë statutores mbarëqeveritare për përdorimin e fondet zhvillimore" të negociojë me kompanitë e blera nga korporatat e jashtme (kryesisht për arsye të ikjes nga pagesa e taksave).³⁰ Pra nuk mundesh si kompani amerikane t'i ikësh taksave duke e shit shumicën e aksioneve të një kompanie vendore me taksë të ulët, edhe të njëjtën kohë të përfitosh prej programeve të Kongresit Amerikan (programe si OPIC) që janë të dedikuara për kompani vendore.

OPIC-u ka adoptuar politika në përputhje me këtë përpjekje në nivelin qeveritar duke e ndaluar kategorikisht mbështetjen për "kompani me aksione të shitura jashtë"³¹ Sipas 6 U.S.C. § 395(b), një korporatë e huaj konsiderohet të jetë e tillë, pra jovendore, apo "e shitur" në qoftë se plotëson këto tre kritere:³²

1. Korporata e huaj duhet të ketë blerë në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë "në thelb të gjitha pronat që mbahen drejtpërdrejt ose tërthorazi nga një korporatë e brendshme ose në thelb të gjitha pronat që përbëjnë një tregti ose biznes të një shoqërie vendore";
2. Pas blerjes, të paktën 80 për qind e aksioneve (nga vota ose vlera) e njësisë ekonomike mbahen nga ... (b) ish-ortakët e partneritetit vendas për shkak të mbajtjes së interesit kapital ose fitim në partneritetin vendor (në rast të partneritetit vendor); dhe
3. Pas blerjes, grupi i korporatave, duke përfshirë njësinë e re (grup i zgjeruar i shoqërive.) nuk ka aktivitete të konsiderueshme afariste në vendin në të cilin njësia është krijuar nëse krahasohet me aktivitetet e përgjithshme të biznesit të grup të zgjeruar të shoqërive.

²⁷ Ligji i Sigurisë Komëbtare i 2002, Pub. L. No. 107-296, § 835, 116 Stat. 2135, 2227-29.

²⁸ Agnes Dover et al., Inversion Legislation Could Affect Government Contractors, CORP. COUNS. (Sept. 11, 2014), <http://www.corpcounsel.com/id=1202669703323/Inversion-Legislation-Could-Affect-Government-Contractors?slreturn=20141006212501>.

²⁹ Ndalimi i kontraktimit të korporatave të përmbysura vendore, 80 Fed. Reg. 38309, 38310 (July 2, 2015).

³⁰ *Id.* Ndalimi është zgjatur në Pjesën 733 of Divisioni D i Ligjit për përvetësimet e konsoliduara Ligji i 2019, Pub. L. 116-6 (Feb. 15, 2019).

³¹ ESPS, Shtojca B, para. 21.

³² <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/6/395>

ContourGlobal plc plotëson secilin nga këto kritere dhe për këtë arsye, ai dhe filialet e saj duhet të mohohen nga mbështetja OPIC. 6 U.S.C. § 395 (a) dhe (b). "ContourGlobal plc u organizua në Mbretërinë e Bashkuar si një degë e zotëruar tërësisht nga kompania e saj mëmë, një degë e CoutourGlobal plc, ContourGlobal LP, për të ekzekutuar një ofertë fillestare publike në Bursën e Londrës.³³ Në pritje të IPO, ContourGlobal plc bleu pronat operative të ContourGlobal L.P. (ja bleu së paku 69 kompani filiale). ContourGlobal L.P, nga ana tjetër, është pothuajse tërësisht në pronësi të "Reservoir Funds", një grup partnerësh investimi që menaxhohen dhe kontrollohen nga Grupi i Kapitalit të Rezervuarëve.³⁴ Rezervuar Capital Group dhe shumica e partneriteteve të tjera që përbëjnë "fondet rezervë" janë regjistruar në Shtetet e Bashkuara. Prandaj, duke blerë aktivitetet operative të ContourGlobal L.P., ContourGlobal plc në mënyrë indirekte fitoi pothuajse të gjithë një "tregti ose aktivitet" të Fondeve Reservoir.³⁵

ContourGlobal plc gjithashtu plotëson kriterin e dytë të një kompanie "të shitur" pasi fondet rezervë mbajnë ende mbi 80% të ContourGlobal plc pasi ContourGlobal plc kishte fituar aktivitetet operative të ContourGlobal L.P. Siç tregohet, ContourGlobal plc u krijua si një degë në pronësi të plotë të ContourGlobal L.P., dhe pasuritë e saj vazhduan të jenë tërthorazi në pronësi të Fondeve Reservoir.³⁶

ContourGlobal plc plotëson kriterin e tretë, pasi që pas blerjes, "grupi i degëve të zgjeruara" të kompanive ContourGlobal nuk ka aktivitete të konsiderueshme komerciale në Mbretërinë e Bashkuar në krahasim me aktivitetet e përgjithshme tregtare të grupit. Nga 69 degët e saj, vetëm një (ContourGlobal Solutions Ltd i Irlandës së Veriut) duket se vepron në Mbretërinë e Bashkuar.³⁷

Për shkak se ContourGlobal plc plotëson të gjitha kriteret e një korporate të përmbysur, ajo dhe filialet e saj nuk janë të kualifikueshëm për mbështetje nga OPIC. 6 U.S.C. § 395 (a) dhe (b).³⁸ Për më tepër, ky përfundim është plotësisht në përputhje me qëllimet e politikave të Ligjit të Sigurisë së Atdheut. Fondet e ContourGlobal dhe Reservoir nuk duhet të shpërblehen me fonde nga Shtetet e Bashkuara, meqë ato qëllimisht i strukturuan aktivitetet e tyre për t'iu shmangur

³³ ContourGlobal plc IPO Prospectus, at 5, 319, 342. Në dispozicion <https://www.contourglobal.com/ipo-portal>

³⁴ Këto fonde përbëjnë 99.6% të ContourGlobal L., me një normë interesi të drejtuesve ekzistues dhe të mëparshëm të Contour (.4%). IPO Prospekt, në 6.

³⁵ Për të përmbushur këtë kriter, ContourGlobal plc nuk ka nevojë të ketë blerë të gjitha pasuritë e ndonjë prej partneriteteve. Duhet vetëm të ketë blerë një "tregti apo biznes" të vetëm. Kriteret do të përmbusheshin edhe nëse këto fonde kanë portofole të diversifikuara që përfshijnë tregti ose biznese të tjera.

³⁶ Fakti që një përqindje e pronësisë u transferua përfundimisht tek aksionarët e tjerë përmes IPO nuk është relevante: akcioni që shitet në ofertë publike lidhur me blerjen nuk konsiderohet në vlerësimin nëse aksionarët kombëtarë mbajnë pronësi të mjaftueshme të shoqërisë së huaj. (6 U.S.C. § 395(c)(1)(A)(ii)).

³⁷ ContourGlobal plc IPO Prospectus, at 5, 284.

³⁸ Përndryshe, ContourGlobal plc dhe filialet e saj mund të parandalohen nga marrja e ndihmës OPIC sepse kompania e tij mëmë, ContourGlobal L.P., ndoshta gjithashtu plotëson përkufizimin e një kompani të përmbysur. ContourGlobal L.P. Në mënyrë të qartë përmbush kriterin e dytë dhe të tretë të një kompanie "të shitur": ajo është praktikisht tërësisht në pronësi nga fondet Reservoir dhe nuk kryen aktivitete të konsiderueshme komerciale në Ishujt Kajman. Lidhur me kriterin e parë, ContourGlobal L.P. mban "në thelb të gjitha pronat që përbëjnë një tregti ose aktivitet të një partneriteti kombëtar". Por, pasi të dy Fondet Reservoir dhe ContourGlobal L.P. janë privatë, nuk është e qartë se si ka lindur kjo marrëveshje. Nëse ContourGlobal L.P. ka "fituar" asetet e tilla nga Fondet Reservoir, atëherë i plotëson kriteret për një kompani "të shitur". OPIC duhet ta hetojë këtë çështje si pjesë e hulumtimit të detajizuar.

Shteteve të Bashkuara, taksave, ligjeve dhe rregulloreve tjera të SHBA-së. Anëtarët e fondeve Reservoir kanë bërë gjithçka për t'u larguar nga Shtetet e Bashkuara. Ata kanë vendosur qëllimisht asetet operative të ContourGlobal në filiale të organizuara në parajsat e taksave dhe në juridiksione sekrete të Luksemburgut dhe Ishujt Kajman, pa dyshim për të shmangur Shtetet e Bashkuara. Ligjet dhe rregulloret dhe të përdorin tatime dhe përfitime të tjera që nuk janë në dispozicion për kompanitë amerikane. Ata gjithashtu hodhën poshtë tregjet e aksioneve të SHBA-së dhe transferuan pasuri në një kompani të re në Mbretërinë e Bashkuar për të hyrë në tregjet e aksioneve në Mbretërinë e Bashkuar. Tani, duke dështuar në tërheqjen e fondeve të sektorit privat për termocentralin e ti të qymyrit, ata kanë pretenduar lidhjet e "rëndësishme" amerikane dhe po kërkojnë financime nga qeveria e Shteteve të Bashkuara. Ky manipulim serik i identitetit të korporatës për të shmangur taksat e SHBA-ve, kërkesat e zbulimit dhe rregulloret e tjera, është pikërisht ajo që Ligji për Sigurinë e Atdehut u përpoq të shmangte. Për këtë arsye kjo kompani nuk do të duhej të shpërblehej me fonde të siguruara për qytetarët amerikanë dhe korporatat amerikane.

5.2 ContourGlobal nuk do të investojë kapital të mjaftueshëm në KRPP, për ta bërë atë projekt të pranueshëm për mbështetjen e OPIC-u. Sipas ContourGlobal, kostoja e përgjithshme e projektit prej 1.3 miliard euro do të financohet me 400 milionë euro në kapital nga ContourGlobal, > 400 milion euro borxh nga OPIC-u dhe > 400 milionë euro borxh nga agjenci të pidentifikuara të eksportit kreditor. Ky borxh në proporcion të kapitalit prej 70/30 tejkalon proporcionin 50/50 që është "standard për kapitalizimin e një projekti të ri."³⁹

5.3 Kreditë (në krahasim me sigurimet ose garancitë) mund të ofrohen vetëm për projekte që sponsorizohen ose që përfshijnë në mënyrë të konsiderueshme bizneset e vogla të Shteteve të Bashkuara. Kongresi ka vendosur një detyrim të rreptë për OPIC për të dhënë hua "vetëm për projekte të sponsorizuara ose që në mënyrë të konsiderueshme përfshijnë bizneset e vogla ose kooperativat amerikane" (Karta, §234 (c)). OPIC përcakton një "biznes të vogël" si: (1) një ndërmarrje me të ardhura vjetore gjatë vitit të fundit fiskal prej më pak se 500 milionë dollarë; ose (2) një qytetar / banor i përhershëm ose një njësi ekonomike që nuk prodhon "të hyra" me vlerë neto më të vogël ose të barabartë me 100 milionë dollarë; ose (3) një kompani me 500 ose më pak të punësuar.

Asnjë nga kompanitë relevante të ContourGlobal nuk përmbush kërkesat për përcaktimin ose madhësinë e një biznesi të vogël në Shtetet e Bashkuara. ContourGlobal plc nuk është "i vogël". ContourGlobal plc zotëron mbi 100 termocentrale në 18 vende në tre kontinente.⁴⁰ Ka kapitalizim tregu prej 1.34 miliard funta,⁴¹ dhe zotëron mbi \$5.1 miliard asete. Në vitin 2018, ka fituar 319.5 nga \$1.25 miliard të hyra. Ka të punësuar rreth 1500 njerëz në të gjithë botën.⁴² Kjo kompani ka tregtuar në Bursën e Londrës, ku përfshihet në indeksin FTSE të 250 të kompanive

³⁹ <https://www3.opic.gov/OPICForms/Documents/OPICFinanceFAQs.pdf>

⁴⁰ ContourGlobal plc (2019). Gjenerimi i energjisë së madhe: Raporti Vjetor 2018. Në dispozicion: https://www.contourglobal.com/sites/default/files/2019-04/2018_annual_report.pdf

⁴¹ <https://www.bloomberg.com/quote/GLO:LN>, casje në Prill 19, 2019.

⁴² ContourGlobal, *Raporti vjetor 2018*.

të mesme.⁴³ Një kompani e rangut dhe arritjes si ContourGlobal është tejet e madhe për tu konsideruar e vogël, dhe sigurisht se nuk e plotëson përkufizimin OPIC-ut të një biznesi të vogël.

Ne e kuptojmë se ContourGlobal mund të kërkojë kredi nëpërmjet një mjeti investimi të njohur si "Garancia e Investimeve të Financuara nga Certifikata e Pjesëmarrjes OPIC". Me këtë instrument, ashtu si me një hua të drejtpërdrejtë, "OPIC u jep hua drejtpërdrejt një huamarrësi të kualifikuar" dhe "marrëveshja e kredisë dhe dëftesa e borxhit janë ndërmjet OPIC dhe huamarrësit."⁴⁴ Megjithatë OPIC nuk e kufizon këtë produkt tek bizneset e vogla; është në dispozicion të huamarrësve të çdo madhësie.

Për shkak se OPIC është huadhënësi për garancitë e investimeve, si "kredi", nëse i jepet një biznesi të madh si ContourGlobal, do të duket të jetë në kundërshtim me autoritetin specifik që Kongresi ka dhënë sipas § 234 (c). Sipas §234(c), OPIC nuk ka autoritet të ofrojë një kredi të tillë një biznesi të madh, edhe nëse burimet e financimit bëhen më anë të shitjes së Certifikatës për Pjesëmarrje. Pjesa 234(b), që përfshinë Garancionet e Investimit, nuk e ofron këtë autorizim ngaqë vetëm e fuqizon OPIC-un të lëshojë garancione vetëm për investitorët e kualifikuar, për të mos u dhënë hua drejtpërdrejt huamarrësve. Meqenëse "Garancia e Investimeve e financuar nga Certifikata e Pjesëmarrjes së OPIC" nënkupton një garanci për investime dhe një hua të drejtpërdrejtë, ajo duhet të jetë në përputhje me kërkesat e § 234 (b) dhe (c). Nuk mund të përdoret për të anashkaluar mandatin e qartë të Kongresit që huazimet shkojnë vetëm në bizneset e vogla në Shtetet e Bashkuara. Me pak fjalë, CountourGlobal nuk ka të drejtë për një kredi nga OPIC, pavarësisht nëse OPIC e konsideron atë një "kredi të drejtpërdrejtë" ose një garanci kredie.

6. Kosova nuk i plotëson standardet e OPIC / DFC-së për të ardhurat, të drejtat e punëtorëve apo transparencës.

6.1 Mbështetja për projektet në Kosovë duhet të kufizohet për shkak të të ardhurave relativisht të larta në Kosovë. Ligji BUILD përqendrohet në mbështetjen e DFC-së në vendet më të varfra, ku shërbimet DFC do të kenë ndikimin më të madh dhe e udhëzon DFC-në të bëjë "kufizimin" e mbështetjes për vendet me të ardhura mesatare. (§1412 (c) (2)). Sipas Bankës Botërore, një vend me të ardhura nga mesatare në të lartë është ai që ka një GNP për kokë banori prej së paku 3896 dollarë. Në vitin 2017, Kosova kishte një GNP për kokë banori prej 3890 dollarë. Të dhënat e Bankës Botërore për 2018 do të jenë në dispozicion në fillim të korrikut dhe nëse rritja raportohet në vitin 2018, Kosova tani është një vend me të ardhura të mesme. Fondi Monetar Ndërkombëtar ka gjetur se PBB-ja e Kosovës u rrit 4% në 2018 dhe pret që ajo të rritet më tej me 4.2% në vitin 2019.⁴⁵

Për të përcjellur një investim në një vend të mesëm të lartë: (1) Presidenti duhet të vërtetojë në komisionet përkatëse të Kongresit se investimi i avancon interesat e politikës ekonomike dhe të jashtme të SHBA-së dhe (2) projekti duhet të ofrojë rezultate të rëndësishme zhvillimi ose

⁴³ https://www.ftserussell.com/index-series/index-spotlights/uk-equity-indexes/ftse-250-index?_ga=2.202566865.1369681279.1555695609-852812562.1555695609

⁴⁴ <https://www3.opic.gov/OPICForms/Documents/OPICFinanceFAQs.pdf>

⁴⁵ <https://seenews.com/news/imf-raises-kosovos-2019-gdp-growth-forecast-to-42-650107>

përfitime zhvillimi për qytetarët më të varfër. Në fakt, siç përshkruhet më lart, KRPP ka të ngjarë të pengojë zhvillimin e Kosovës duke imponuar rreziqe të tepruara ndaj qeverisë dhe ngritjen e çmimeve të energjisë elektrike, duke e bërë atë të papërballueshme për qytetarët më të varfër të Kosovës.

6.2 Kosova ka një regjistër të dobët të zbatimit të mbrojtjes së të drejtave të punëtorëve.

Karta e OPIC dhe Ligji BUILD parashikojnë që OPIC / DFC mund të mbështesë vetëm projektet në vendet që po ndërmarrin hapa për të "miratuar dhe zbatuar" ligjet që shtrijnë të drejtat e punëtorëve të njohura ndërkombëtarisht për punëtorët në atë vend. (§1451 (d) (1)), (Neni 231 (A) (1)). Sipas sondazhit më të fundit të të drejtave të njeriut të Departamentit të Shtetit, Kosova në masë të madhe ka ligje të tilla, por zbatimi, mbikëqyrja dhe funksionimi i tyre në praktikë janë të dobëta. Sondazhi konstaton se përpjekjet e qeverisë "ishin të pamjaftueshme për të sjellë pajtueshmërinë, identifikimin dhe mbrojtjen e viktimave dhe hetimin e kërkesave për punë të detyruar."⁴⁶ Kjo nuk është adekuate për të përmbushur pritjet e Kongresit.

6.3 Kosova nuk i përmbahet Standardeve të Iniciativës për Transparencën e Industrive të Nxjerrjes së Pasurive Nëntokësore.

Sipas ESPS, OPIC nuk mund të ofrojë më shumë se 10 milion dollarë në mbështetje të një projekti që në mënyrë të konsiderueshme përfshin një industri të nxjerrjes së pasurive nëntokësore, përveç nëse (1) sponsori i projektit angazhohet të zbatojë parimet dhe kriteret e Iniciativës për Transparencën e Industrisë Nxjerrëse të Pasurive Nëntokësore (EITI), ose parime dhe kriteret në thelb të ngjashme; dhe (2) vendi nikoqir është zotuar për parimet dhe kriteret e EITI. Kjo kërkesë mund të hiqet për interesat e politikës së jashtme. (§5.21).

Kjo politikë hyn në përdorim sepse termocentrali i ri i qymyrit "në mënyrë të konsiderueshme përfshinë" minierën e linjitet Sibovc. (shih, § 4, më lart). Ky projekt nuk arrin të përmbushë këtë standard sepse (1) sponsori i projektit nuk është zotuar të raportojë publikisht në përputhje me standardet e EITI dhe (2) Kosova nuk është pjesëmarrëse në EITI.⁴⁷

PËRFUNDIM

Duke marrë parasysh shkeljet e medha politike, të përshkruara më lartë, KRPP-ja nuk duhet të konsiderohet projekt i duhur ose i përshtatshme për gëzuar mbështetjen e OPIC-ut.

Ne, mirëprisim mundësinë për të diskutuar më tej këto çështje. Mund të na kontaktoni në e-mail jeta@birn.eu.com, skype [jetaxharra](https://www.skype.com/jetaxharra), ose telefon +383 44 135 209.

Jeta Xharra

Bashkëthemeluese e Konsorciumit të Shoqërisë Civile të Kosovës për Zhvillim të Qëndrueshëm

Dajana Berisha,

Bashkëthemeluese e Konsorciumit të Shoqërisë Civile të Kosovës për Zhvillim të Qëndrueshëm

Haki Abazi

Bashkëthemelues i Konsorciumit të Shoqërisë Civile të Kosovës për Zhvillim të Qëndrueshëm

⁴⁶ <https://www.state.gov/documents/organization/277425.pdf>

⁴⁷ <https://eiti.org/who-we-are#implementing-countries>